

Valsts ieņēmumu
dienests

Informatīvais materiāls

Par lauksaimniecības produkcijas tirdzniecību tirgū un ielu tirdzniecības vietā

Darījumu apliecinājošie dokumenti

Pārdodot lauksaimniecības produkciju tirgū un ielu tirdzniecības vietā un saņemot samaksu skaidrā naudā vai ar banku norēķinu kartēm, var **nelietot kases aparātu**:
- ar pievienotās vērtības nodokli neapliekama persona¹;
- ar pievienotās vērtības nodokli apliekama persona, tirgojot pašu iegūtu vai ražotu produkciju².

Minētajos gadījumos pēc pircēja pieprasījuma noformē Valsts ieņēmumu dienestā (turpmāk – VID) reģistrētu **kvīti**.

Tāpat tirgotājiem, kas ir reģistrēti VID pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā un tirgojas ar iepirktu lauksaimniecības produkciju, darījumi ir obligāti jāreģistrē kases aparātā un pircējam ir obligāti jāizsniedz kases čeks.

1.piemērs

Tirgus dalībnieks (neatkarīgi – ir vai nav reģistrēts VID pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā) tirgus teritorijā ir reģistrējies pastāvīgo darbības vietu (struktūrvienību) un tirgojas ar iepirktu un/vai pašu iegūtu vai ražotu lauksaimniecības produkciju. Šajā gadījumā darījumu reģistrācijai ir obligāti lietojami kases aparāti un izsniedzami kases čeki, jo tirgus teritorijā reģistrētajās nodokļu maksātāju struktūrvienībās minētie atbrīvojumi no kases aparātu lietošanas nav piemērojami.

Fiziskai personai, kurai nav jāreģistrē sava saimnieciskā darbība (fiziskā persona, kuras ienākumi, tirgojot lauksaimniecības produkciju no savas piemājas saimniecības

¹ Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.96 "Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība" 82.1.4.apakšpunkts.

² Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.96 "Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība" 82.1.5.apakšpunkts.

vai savvaļas veltes, nepārsniedz 3000 euro gadā), nav jālieto kases aparāts, nav arī pienākuma pircējiem izsniegt VID reģistrētās kvītis³.

2.piemērs

Tirgotājs, kurš var nelietot kases aparātu, tomēr negrib piemērot šo atbrīvojumu un ir izvēlējis lietot kases aparātu. Šajā gadījumā katrs darījums ir obligāti jāreģistrē kases aparātā un pircējam ir obligāti jāizsniedz kases čeks.

Lai noteiktu preču izcelsmi un piederību, nogādājot pārdošanai paredzēto preci tirdzniecības vietā, noformē preču piegādes dokumentu.⁴

VID prasības pārbaudes laikā

Veicot pārbaudi tirgū vai ielu tirdzniecības vietā, VID:

1) **identificē tirdzniecības dalībnieku** saskaņā ar tirdzniecības vietā izvietoto informāciju un pārbauda dokumentus vai to kopijas atbilstoši saimniecisko darbību reglamentējošo normatīvo aktu prasībām.

Tirdzniecības vietā patērētājiem redzamā vietā ir jānodrošina šāda skaidri salasāma informācija:

- ja tirdzniecības dalībnieks ir komersants, – uzņēmuma nosaukums (firma), nodokļu maksātāja reģistrācijas numurs un tās personas vārds un uzvārds, kura ir atbildīga par tirdzniecību attiecīgajā tirdzniecības vietā;

- ja tirdzniecības dalībnieks ir fiziskā persona (izņemot fizisko personu, kurai atbilstoši nodokļu jomu reglamentējošiem normatīvajiem aktiem nav jāreģistrē saimnieciskā darbība), – vārds un uzvārds.⁵

2) **var veikt kontrolpirkumu** un pārliecināties, kādu darījumu apliecināšanu dokumentu lauksaimniecības produkcijas ražotājs izsniedz (kases aparāta čeku vai VID reģistrētu kvīti pēc pieprasījuma);

3) **lūdz paskaidrot**, kādā veidā tiek veikta ienākumu uzskaitē, lai noteiktu, kad minētie ienākumi sasniedz 3000 euro gadā, un uzrādīt ienākumu uzskaites reģistru;

4) **noskaidro**, vai fiziskās personas, kas nodarbojas ar lauksaimnieciskās ražošanas produkcijas realizāciju, bet nav reģistrējusies VID kā saimnieciskās darbības veicēja, īpašumā vai nomā ir zeme un viņas piemājas saimniecībā vai personīgajā palīgsaimniecībā tiek audzēti pārdošanā esošie lauksaimniecības produkti. Ja nepieciešams, veic saimniecības apsekošanu. Konstatējot, ka fiziskā persona realizē lauksaimniecības produktus, kuri nav ražoti tās saimniecībā, vai likuma "Par

³ Ministru kabineta 2014.gada 11.februāra noteikumu Nr.96 "Nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība" 8.punkts.

⁴ Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.585 "Noteikumi par grāmatvedības kārtošānu un organizāciju" 35.¹¹ punkts.

⁵ Ministru kabineta 2010.gada 12.maija noteikumu Nr.440 "Noteikumi par tirdzniecības veidiem, kas saskaņojami ar pašvaldību, un tirdzniecības organizēšanas kārtību" 5.punkts.

iedzīvotāju ienākuma nodokli" noteiktās saimnieciskās darbības veikšanas pazīmes⁶ (piemēram, ir veikti trīs un vairāk darījumu taksācijas periodā vai pieci un vairāk darījumu trijos taksācijas periodos), fizisko personu aicina reģistrēties VID;

5) **pārbauda**, vai preču realizācijas vietā (tirgū vai ielu tirdzniecības vietā) lauksaimniecības produkcijas ražotājam, kas ir reģistrējies saimniecisko darbību (juridiskajai personai, zemnieka vai zvejnieka saimniecībai, individuālajam komersantam) un tirgo pašražoto produkciju, ir:

- preču piegādes vai pārvadājumu dokuments, kas apliecina preču izcelsmi un piederību preču saņemšanas un izsniegšanas vietā;
- preču piegādes dokumentu un pārvadājumu dokumentu reģistrs vai cits reģistrs⁷;
- pārliecinās, vai preces tirgo pats lauksaimniecības preču ražotājs. Ja preces tirgo cita persona, veic pārbaudi tās darba devējam.

Pievienotās vērtības nodoklis

Lauksaimniecības produkcijas ražotājam, reģistrētam pievienotās vērtības nodokļa maksātājam, kurš vēlas tirgot savu saražoto vai pārstrādāto produkciju tirgū vai ielu tirdzniecības vietā, pievienotās vērtības nodoklis ir jāpiemēro katrai tirgotajai precei. Savukārt lauksaimniecības produkcijas ražotājam, kurš nav reģistrēts kā pievienotās vērtības nodokļa maksātājs, ir jāievēro Pievienotās vērtības nodokļa likumā noteiktie nosacījumi attiecībā uz pienākumu reģistrēties VID pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā.

Iekšzemes reģistrētam nodokļa maksātājam, kurš veic ar pievienotās vērtības nodokli apliekamus darījumus, t.sk. pašu ražotas vai pārstrādātas produkcijas pārdošanu, ir pienākums reģistrēties VID pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā, ja tā veikto ar nodokli apliekamo darījumu kopējā vērtība iepriekšējo 12 mēnešu laikā ir pārsniegusi 40 000 euro⁸.

Minētais nosacījums ir jāievēro neatkarīgi no izvēlētajās komercdarbības formas, proti, zemnieka vai piemājas saimniecība, saimnieciskās darbības veicējs vai sabiedrība ar ierobežotu atbildību.

Ienākuma nodokļi

Ja lauksaimnieciskās ražošanas produkcijas realizētājs gūst ienākumu no piemājas saimniecības vai personīgās palīgsaimniecības lauksaimnieciskās ražošanas, kas **nepārsniedz 3000 euro** gadā, viņam ir tiesības **neregistrēties** VID kā saimnieciskās darbības veicējam.

Savukārt, ja gūtais ienākums **pārsniedz 3000 euro** gadā, ir **jāreģistrējas** VID kā saimnieciskās darbības veicējam. Lai noteiktu, kad ienākumi no piemājas saimniecības vai personīgās palīgsaimniecības lauksaimnieciskās

⁶ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.panta 1.³ daļa.

⁷ Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumu Nr.585 "Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju" 47.¹ punkts.

⁸ Pievienotās vērtības nodokļa likuma 59.panta pirmā daļa.

ražošanas sasniedz 3000 *euro* gadā, ir jāveic ienākumu uzskaitē brīvi izraudzītā formā, summējot gūtos ienākumus.⁹

3.piemērs

Pensionāre ielu tirdzniecības vietā, tirgojot no personīgās palīgsaimniecības iegūtus zaļumus, meža ogas un sēnes, saņēma gada laikā 3095 *euro*. Par tirdzniecības vietas nomu viņa samaksāja gada laikā 350 *euro*. Tā kā ienākums ir 2745 *euro* (3095–350), pensionārei ir tiesības neregistrēties VID kā saimnieciskās darbības veicējai.

Par fiziskās personas saimniecisko darbību ir uzskatāma jebkura darbība, kas vērsta uz preču ražošanu, darbu izpildi, tirdzniecību un pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību. Saimnieciskā darbība ietver arī fiziskās personas īpašumā esoša individuālā uzņēmuma (arī zemnieka un zvejnieka saimniecības) darbību.¹⁰

Ja realizē iepirkto lauksaimnieciskās ražošanas produkciju, ir jāreģistrējas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā atbilstoši izvēlētajam juridiskajam statusam, kā arī jākārtē grāmatvedības uzskaitē, lai noteiktu ar nodokļiem apliekamo ienākumu.

Informāciju sagatavoja
Valsts ieņēmumu dienests
Nodokļu pārvalde un Nodokļu nomaksas veicināšanas pārvalde

⁹ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 9.panta pirmās daļas 1.punkts un 11.panta trīspadsmitā 13.daļa.

¹⁰ Likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 11.panta 1.¹daļa.